

27 מבחנים
כולל קיץ תשע"ג 2013

צילם יוסי ישרא

כל התחביר מבחינות הבגרות שאצלו א

לאצה ישלח

www.bagrut11.com קל וחומר בלשון

כל התחביר - שאלון א - 1

1. I "בעולם בכלל ובישראל בפרט רוב האוכלוסייה הבוגרת אינה עוסקת בפעילות גופנית סדירה."

א. מהו הסוג התחבירי של כל משפט? פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. מהו תפקידו התחבירי של החלק המודגש בקו?

נושא, נושא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.

ג. 1) כתוב את המשפט מחדש באופן שיתחיל בנושא התחבירי של המשפט.

II) הסבר בקצרה (2-3 משפטים), כיצד משפיע השינוי בסדר המילים במשפט זה על משמעותו.

2. "המחקר הוכיח שקיים קשר הדוק בין כושר גופני לתחלואה."

א. מהו הסוג התחבירי של כל משפט? פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. אם המשפט מורכב תחם את הפסוקית.

אם המשפט מחובר תחם את האיברים.

ג. מהו התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בקו?

נושא, נושא, משלים שם, משלים פועל.

3. "מחקרים רבים עומדים על תרומתה לאיכות חייו של האדם ולאריכותם."

א. ציין מהו הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. העתק למחברתך מהמשפט משלים פועל אחד ומשלים שם (לוואי).

ג. הסבר מדוע נחוצים במשפט משלימי שם.

4.

א. כתוב במחברתך משפט בדיבור ישיר המתאים לציור.

ב. כתוב במחברתך משפט בדיבור עקיף המתאים לציור.

ג. הוסף למשפט שבציור משלים שם מתאים.

כל התחביר - שאלון א - 2

1. לפניך ארבעה משפטים:

א. ציין מהו הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

1) מצבם של ההולנדים מעורר קנאה בשל איכות חייהם הגבוהה.

2) ההולנדים חיים בצפיפות, ולמרות זאת חייהם מצטיינים באיכות גבוהה.

3) אף על פי שההולנדים חיים בצפיפות, איכות חייהם מעוררת קנאה.

4) מצבם של ההולנדים מעורר קנאה משום שחייהם מצטיינים באיכות גבוהה.

ב. חלק את ארבעת המשפטים לשני זוגות, על פי הקשר הלוגי בין החלקים במשפט.

ציין מהו הקשר הלוגי המשותף לכל זוג משפטים.

2. לפניך שלושה משפטים א-ג שחלקיהם התחביריים נתחמו.

א.

בפרוס החג	פרסמה	הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה	נתונים שונים על ישראל.
-----------	-------	--------------------------	------------------------

ב.

מבין הנתונים הרבים	בלט	הנתון	של צפיפות האוכלוסייה.
--------------------	-----	-------	-----------------------

ג.

צפיפות האוכלוסייה בישראל	השוותה	לצפיפות	במדינות אחרות בעולם.
--------------------------	--------	---------	----------------------

כתוב מעל כל חלק את תפקידו התחבירי.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:

נושא, נושא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

5. רופאים רבים טוענים שיש קשר ברור בין הבריאות שלנו לפעילות גופנית

בת 30 דקות לפחות כל יום.

א. ציין מהו הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. אם המשפט מורכב תחם את הפסוקית.

אם המשפט מחובר תחם את האיברים.

ג. כתוב את המשפט בדיבור ישיר.

צילם יוסי ישראלי

3. א. "הם מצוידים בשתי התכונות הנדרשות ל'אדם המצופף': אורך רוח והומור."

על פי משפט זה, כתוב הנחיה בגוף שני לאדם החי בחברה צפופת אוכלוסין.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה "גם".

– התנהגות זו נובעת גם מהצורך לצמצם את גודל החלל שבחזקת היחיד.

– גם התנהגות זו נובעת מהצורך לצמצם את גודל החלל שבחזקת היחיד.

הסבר את ההבדל בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".

ג. הקף את אפשרות הנכונה מבין שתי האפשרויות שלפניך.

אימוצם של נימוסים והליכות, המנוגדים לטבענו האלים והסוער **יביא / יביאו** לשיפור באיכות חיינו.

4. א. לפניך ארבעה צירופים שמניים.

- צפיפות האוכלוסייה _____
- קילומטר מרובע _____
- שעת שיא _____
- טבענו האלים _____

רשום ליד כל צירוף שמני אם הוא צירוף סמיכות או צירוף שם ותוארו.

ב. לפניך חמישה צירופי סמיכות.

- גודל אוכלוסייתן _____
- כמות היבול _____
- מדינות אירופה _____
- איכות חיים _____
- ניהול חברה _____

העתק רק את צירופי הסמיכות המידועים, והסבר את דרך היידוע של כל אחד מהם.

ג. בשני הצירופים שלפניך אי-אפשר לפרק את הסמיכות. מהי הסיבה לכך?

- במהירות הבזק _____
- אורך רוח _____

כל התחביר - שאלון א - 3

1. לפניך ארבעה משפטים (1)-(4):

(1) עוף דורס הנוטש את קנו חושף את הביצים לקרינה חזקה של שמש בקיץ.

(2) נתרכז כאן בקבוצת דורסי היום.

(3) כושר ההפרדה של עין הדורסים עולה פי 4 עד 8 על כושר ההפרדה של עין האדם.

(4) התרחב השימוש ברעלים שאינם מתפרקים בגוף.

א. בכל משפט ציין את הנושא ואת הנשוא.

במשפט מורכב (!) ציין את הנושא והנשוא במשפט העיקרי בלבד.

ב. בכל משפט קבע אם החלק המסומן בקו הוא משלים שם (לוואי) או משלים פועל.

2. א. לפניך שלושה משפטים (1)-(3): בכל משפט ציין את התפקיד התחבירי של הצירוף עופות דורסים.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:

נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

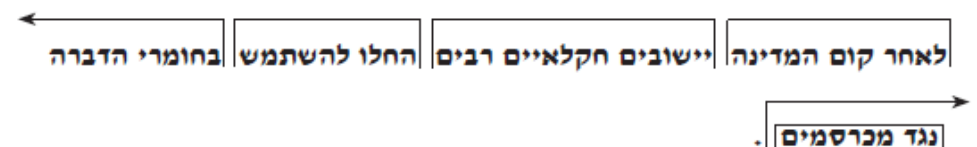
(1) חומרי הדברה נגד מכרסמים פגעו בעופות הדורסים.

(2) בתוך 15 שנה נכחדו עופות דורסים ברחבי הארץ.

(3) ספורט הציד בעזרת עופות דורסים נפוץ עד ימינו.

ב. לפניך משפט שחלקיו נתחמו. העתק למחברתך את המשפט עם סימוני התחימה,

וכתוב מעל כל חלק את תפקידו התחבירי.

3. לפניך שלושה משפטים (1)-(3):

א. ציין מהו הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(1) אנשים פוגעים באתרי הקינון של דורסים, ולכן העופות מתמעטים.

(2) הדורסים מתמעטים משום שאתרי הקינון שלהם נפגעים.

(3) הדורסים מתמעטים בשל הפגיעה באתרי הקינון שלהם.

ב. במשפטים (1)-(3) קיים אותו קשר לוגי. ציין מהו.

ג. אציין איזו מילה מבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים.

(סה"כ - שלוש מילים).

ד. לפניך משפט:

הפגיעה באתרי הקינון של דורסים גורמת להתמעטות העופות.

במשפט זה קיים אותו קשר לוגי כמו במשפטים (1)-(3).

מהי המילה המבטאת את הקשר הלוגי, ומהו תפקידה התחבירי?

4. א. המשפט שלפניך מנוסח בדיבור ישיר.

נסח אותו בדיבור עקיף. פתח במילה "הכותב..."

לכן בקשתנו מכולכם: אם גיליתם קן של דורס, אנא התרחקו ממנו, ואל תטרידו את העוף הדוגר.

ב. לפניך ארבעה שמות של עופות דורסים.

עקב חורף, עיט נצי, בז צוקים, נשר קירח

רשום מעל כל צירוף האם הוא צירוף סמיכות או שם ותוארו.

חורף תשס"ה
אחרוני הנשרים

לאה ישרא / קל וחומר בלשון

כל התחביר - שאלון א - 4

1. א. לפניך שלושה משפטים (1)-(3): בכל משפט ציין את התפקיד התחבירי של הצירוף פעילות גופנית.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:
נושא, נושא, משלים פועל, משלים שם (לואי).

(1) רבים מהנשאלים עוסקים בפעילות גופנית פעם אחת בחודש.

(2) רופאים מעודדים פעילות גופנית סדירה בכל גיל.

(3) בסקר זה לא נבדקה הפעילות הגופנית בקרב ספורטאים מקצועיים.

(4) בסקר זה נבדקו הסיבות לפעילות גופנית.

ב. לפניך משפט שחלקיו נתחמו. כתוב מעל כל חלק את תפקידו התחבירי.

בזמן האחרון | נפתחים | בכל שכונה | חדרי כושר |.

2. לפניך שלושה משפטים (1)-(3):

א. ציין מהו הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(1) 26% מהנשאלים עוסקים בפעילות גופנית משום שהבריאות חשובה להם.

(2) ישראלים רבים אינם עוסקים בפעילות גופנית בגלל חוסר זמן.

(3) חלק מהישראלים נהנים מעצם הפעילות הגופנית, ולכן הם מרבים לעסוק בה.

ב. במשפטים (1)-(3) קיים אותו קשר לוגי. ציין מהו.

ג. אציין איזו מילה מבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משלושת המשפטים.

(סה"כ – שלוש מילים).

ד. לפניך משפט:

במקרים רבים העיסוק בפעילות גופנית נובע מהצורך לשמור על משקל תקין.

במשפט זה קיים אותו קשר לוגי כמו במשפטים (1)-(3).

מהי המילה המבטאת את הקשר הלוגי, ומהו תפקידה התחבירי?

3. א. לפניך משפט:

לדברי רוב המשתתפים בסקר, הגורם העיקרי המונע מהם לעסוק בפעילות

ספורטיבית הוא חוסר זמן.

כתוב את המשפט בדיבור ישיר, כפי שעשוי היה לומר אותו אחד הנשאלים בסקר.

ב. לפניך שלושה משפטים.

מראיין: באיזה ענף ספורט אתה מרבה לעסוק?

מראיין א: רכיבה על אופניים.

מראיין ב: יוגה.

נסח את תשובות המראיינים במשפט אחד בעל קשר לוגי מתאים.

ב. מומלץ לעסוק בפעילות גופנית שלוש פעמים בשבוע, כל פעם במשך כ-30

דקות.

נסח את המשפט כהוראה למתאמן.

כל החבר - שאלון א - 5

4. א. לפניך שישה צירופים שמניים.

- טיפוח בריאות הגוף
- מגרש משחקים שכונתי
- שבילי הליכה מסומנים
- איגוד הספורט העממי
- ניצול שעות הפנאי
- עמדות הציבור הישראלי

מיון את הצירופים השמניים בטבלה הבאה:

צירוף סמיכות ושם תואר	שרשרת סמיכויות

ב. (1) המר את צירוף הסמיכות שלפניך לצירוף של שם ותוארו.

פעילות ספורט < _____

(2) המר את צירוף השם ותוארו שלפניך לצירוף סמיכות.

טעמים בריאותיים < _____

16. א. לפניך ארבעה משפטים, ובהם המילה גודש:

- (1) גודש שגרתי מתקיים כמעט מדי יום במקומות קבועים למדי.
- (2) נהיגה לא נכונה גורמת לגודש.
- (3) הרכב הפרטי יוצר גודש ואינו יעיל.
- (4) מדוע לא נפתרה בעיית הגודש?

ציין במחברתך את התפקיד התחבירי של המילה גודש בכל אחד מהמשפטים.

ב. בשעות הבוקר רוב פקקי התנועה נוצרים באזורים עירוניים.

העתק את הצירופים: "רוב פקקי התנועה"; "באזורים עירוניים", והקף במעגל את הגרעין בכל אחד מהם.

17. א. לפניך שלושה משפטים:

- (1) לעתים נוצר פקק תנועה בשל תאונה.
- (2) הנסיעה ברכבת נוחה מאוד, על כן אנשים רבים בוחרים להגיע לעבודה ברכבת.
- (3) בקרב הציבור הרחב רווחת הדעה כי קיימים פתרונות פשוטים לבעיית הגודש בכבישים.

העתק את מספרי המשפטים (1)-(3), וליד כל מספר ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, מאוחד.

ב. לפניך משפט:

דיווח לנהגים בזמן אמת על עיכובי תנועה, הפעלת "כבישים אוטומטיים", התאמת מערכת הרמזורים לשעות העומס בזמן אמת - כל אלה הם אמצעים העשויים לתרום

להפחתת הגודש (על פי שורות 44-47).

מהו הקשר הלוגי בין חלקי המשפט? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

- (1) ניגוד ועימות
- (2) פירוט והכללה
- (3) תנאי
- (4) השוואה

כל התחביר – שאלון א – 6

15. לפניך שלושה משפטים III-I:

- I. הישגי הספורטאים השתפרו הודות להתאמת התזונה לפעילות הספורטיבית.
- II. תזונת הספורטאים הותאמה לפעילותם הספורטיבית, ולכן הישגיהם השתפרו.
- III. הישגי הספורטאים השתפרו משום שהתזונה שלהם הותאמה לפעילותם הספורטיבית.

א. קבע את הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. מהו הקשר הלוגי המשותף לשלושת המשפטים?

איזו מילה בכל משפט מציינת זאת?

16. א. לפניך שלושה משפטים III-I, ובכל אחד מהם מודגשת המילה **לספורטאי**.

- I. כיום מומחים מתאימים **לספורטאי** את התזונה לפי ענף הספורט שבו הוא עוסק.
- II. סיוע פסיכולוגי **לספורטאי** משפר את הקשב שלו במהלך התחרות.
- III. תחום הפסיכולוגיה סיפק **לספורטאי** במהלך שלושת העשורים האחרונים טכניקות, אסטרטגיות ושיטות אימון.

(1) מהו המשפט שבו התפקיד התחבירי של המילה **לספורטאי** הוא משלים שם (לוואי)?

(2) מהו התפקיד התחבירי המשותף של המילה **לספורטאי** בשני המשפטים האחרים?

ב. לפניך משפט שחלקיו נתחמו. העתק למחברתך את המשפט עם סימוני התחימה, וכתוב

מעל כל חלק את התפקיד התחבירי שלו.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

בריצת 200 מטרים באולימפיאדה של שנת 1996 | השיג | הספורטאי האמריקני <

> מייקל ג'ונסון | שיא של 19.32 שניות |.

18. לפניך שני זוגות משפטים.

- א. (1) רק נהיגה לא נכונה עלולה לגרום לפקק תנועה.
(2) נהיגה לא נכונה עלולה לגרום רק לפקק תנועה.

- ב. (1) גם נהיגה לא נכונה עלולה לגרום לפקק תנועה.
(2) נהיגה לא נכונה עלולה לגרום גם לפקק תנועה.

בכל זוג משפטים, הסבר את ההבדל במשמעות בין המשפטים (1) ו-(2), הנובע משינוי מקומה של המילה המודגשת בקו.

ב. לפניך משפט:

דיווח לנהגים בזמן אמת על עיכובי תנועה, הפעלת "כבישים אוטומטיים", התאמת מערכת הרמזורים לשעות העומס בזמן אמת – כל אלה הם אמצעים העשויים לתרום

להפחתת הגודש (על פי שורות 44-47).

מהו הקשר הלוגי בין חלקי המשפט? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

(1)	ניגוד ועימות	(3)	תנאי
(2)	פירוט והכללה	(4)	השוואה

19. א. לפניך שישה צירופים.

(1)	תנועת כלי רכב	(4)	שיפור התחבורה הציבורית
(2)	פקק תנועה שגרתי	(5)	השגת יעדים כלכליים
(3)	יצירת זיהום אוויר	(6)	תופעת פקקי התנועה

מייך את הצירופים (1)-(6) לשתי קבוצות:

- סמיכות ושם תואר
- שרשרת סמיכויות

ב. הוסף את הייא הידיעה לצירופים (1)-(3) שלפניך:

- (1) תנועת כלי רכב
- (2) פקק תנועה שגרתי
- (3) השגת יעדים כלכליים

17. א. לפניך משפט על פי המאמר, ואחריו מוצעות שלוש דרכים לניתוח התחבירי של המשפט, אך רק אחת מהן נכונה.

במהלך המאה האחרונה הואץ קצב השיפור ביכולתו של הספורטאי.

משלים שם	נשוא	נושא
במהלך המאה האחרונה	הואץ	קצב השיפור ביכולתו של הספורטאי.

משלים פועל	נשוא	נושא
במהלך המאה האחרונה	הואץ	קצב השיפור ביכולתו של הספורטאי.

משלים פועל	נשוא+נשוא	משלים פועל	משלים פועל
במהלך המאה האחרונה	הואץ	קצב השיפור	ביכולתו של הספורטאי.

העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט, מבין האפשרויות (1)-(3).

ב. לפניך גורם מספר 8 מן המאמר:

"שיפור בשיטות ריפוי שמטרתן לקצר את תקופת ההתאוששות שלאחר פציעה" (שורה 26)

שחבר את גורם מספר 8 למשפט פועלי.

18. שלושת המשפטים III-I שלפניך נכתבו על סמך שני האיורים בפרק א (עמ' 6).

I. באיור I מתואר השיפור של שיאי העולם בריצת 100 מטר במשך 98 שנים.

II. השיפור בריצת 100 מטר נמדד בשניות, ולעומת זאת השיפור בריצת 5000 מטר נמדד בדקות.

III. ב-1910 נקבע שיא עולם של 14:7 דקות בריצת 5000 מטר, ואילו ב-1998 שופר השיא ל-12:39 דקות.

א. שניים משלושת המשפטים שלעיל הם בעלי סוג תחבירי זהה.

(1) מה הם משפטים אלה, ומהו הסוג התחבירי שלהם?

(2) מהו הסוג התחבירי של המשפט הנותר?

ב. בכל אחד משני המשפטים שלפניך בחר באפשרות הנכונה מבין שלוש האפשרויות הנתונות, והעתק אותה למחברתך.

— מתח, עצבנות וחרדה בזמן התחרות / גורמות / גורמים / גורם לירידה בקשב ובריכוז של הספורטאי.

— החשדות שספורטאי זה נעזר בסמים בזמן התחרות / מבוססות / מבוססים / מבוססים על מעקב אחר ספורטאים.

כל התחביר - שאלון א - 7

17. א. לפניך שלושה משפטים, III-I.

I. מספר בתי הספר שלימדו בהם בעברית גדל.

II. לפי עדויות של כמה נוסעים, בקהילות היהודיות דיברו היהודים עברית.

III. בתקופת ההשכלה נכתבו באירופה יצירות ספרות ראליסטיות בעברית,

וצמחה עיתונות מודרנית.

העתק למחברתך את מספרי המשפטים III-I, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי:

ב. העתק למחברתך את המשפט שלפניך עם סימוני התחימה של חלקיו,

וכתוב מעל כל חלק את תפקידו התחבירי. את התפקידים בחר בק מהרשימה שלפניך:

נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

בפברואר 1914	הסתיימה	מלחמת השפות	בניצחונו של המחנה העברי.
--------------	---------	-------------	--------------------------

18. א. לפניך שני משפטים, II-I.

I. שפת המקרא הייתה מליצית, ולכן שילבו הכותבים ביצירותיהם מילים

מרבדים שונים של השפה.

II. מכיוון ששפת המקרא הייתה מליצית, שילבו הכותבים ביצירותיהם מילים

מרבדים שונים של השפה.

(1) במשפטים II-I קיים אותו קשר לוגי. ציין מהו.

(2) ציין איזו מילה מבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד משני המשפטים.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה "אפילו".

I. אפילו הרצל דחה את האפשרות של החייאת העברית.

II. הרצל דחה אפילו את האפשרות של החייאת העברית.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "אפילו".

19. א. העתק מפסקה ח במאמר שני צירופי סמיכות ושני צירופים של שם ותוארו.

בשנת 1913 ניצבה העברית בצומת מכריע. חברת "עזרה", שנוסדה על ידי יהודי גרמניה, הקימה בחיפה את הטכניון ואת בית הספר התיכון הריאלי. היא החליטה להנהיג בהם את הוראת מדעי הטבע בשפה הגרמנית, כדי ששפה זו, שהיא תרבותית ביותר לדעתם, תשמש גשר להתפתחות המדע של העת החדשה. בעקבות החלטה זו פרץ מאבק שנודע בשם "מלחמת השפות". מורים ותלמידים נאבקו למען השלטת ההוראה בעברית, וערכו עצרות ושבתות. מאבק זה הגביר את הקנאות לדיבור העברי. בפברואר 1914 הסתיימה "מלחמת השפות" בניצחונו של המחנה העברי: חברת "עזרה" הסכימה שלשון ההוראה בטכניון תהיה עברית. כעבור ארבע שנים הונחה אבן הפינה להקמת אוניברסיטה עברית בירושלים, וכשהיא נפתחה בשנת 1925 התקיימו בה כל השיעורים בעברית הן במדעי היהדות והן במדעי הטבע. "מלחמת השפות" לא הצטמצמה לבעיה לשונית בלבד, אלא הפכה לסמל התחייה התרבותית והלאומית של עם ישראל בארצו.

ב. לפניך שלושה צירופי סמיכות מיודעים (1)-(3). ציין מהי דרך היידוע של כל אחד

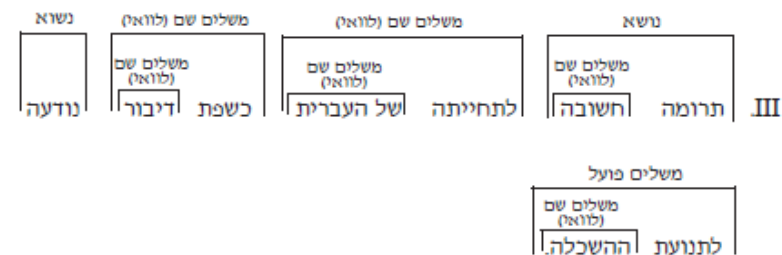
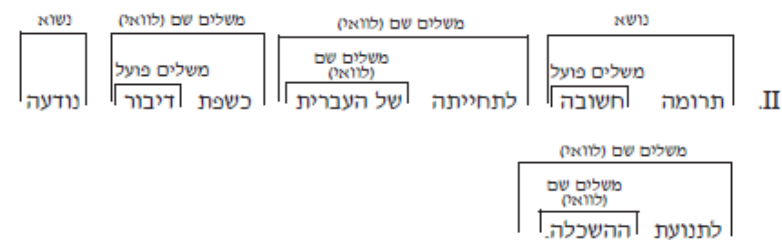
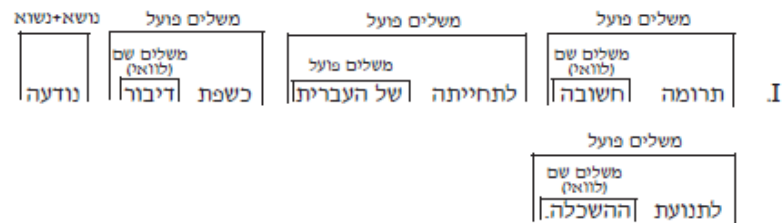
מהצירופים.

- (1) ארץ-ישראל
- (2) מדינת היהודים
- (3) ארץ מולדתנו

ג. לפניך שני צירופים שלא ניתן "לפרק" אותם. הסבר מדוע.

- ברית מילה
- אבן פינה

20. א. לפניך משפט מן המאמר ואחריו מוצעות שלוש דרכים לניתוח התחבירי שלו, אך רק אחת מהן נכונה. העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט.
תרומה חשובה לתחייתה של העברית כשפת דיבור נודעה לתנועת ההשכלה.

ב. לפניך משפט מן המאמר.

צעירים אלה האמינו שתחיית העברית כשפת דיבור היא תנאי לתקומה היהודית בארץ-ישראל, אך משימתם לא הייתה קלה, משום שהעברית לא הייתה שפת הדיבור העיקרית של היהודים שחיו בארץ-ישראל ודיברו בעיקר יידיש ולדינו. שחבר את המשפט הנתון למשפט מורכב בדיבור ישר, שיכלול את דבריו של נציג הצעירים מאותה תקופה (הקפד שדברי הנציג יהיו בגוף ראשון).

כל התחביר - שאלון א - 8

16. א. לפניך שלושה משפטים III-I.
- לכל נציג שמדינתו משתייכת לאיחוד האירופי, נשמרת זכות הדיבור בשפתו הלאומית.
 - האנגלית משמשת שפת עבודה במספר גדול של חברות בין-לאומיות, משום כך רבות מהן ממקמות את המשרדים הראשיים שלהן בלונדון.
 - בשנת 2005 שילם האיחוד האירופי 1.1 מיליארד אירו על תרגום מסמכים.
- העתק למחברתך את מספרי המשפטים III-I, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. לפניך משפט מן המאמר, ואחריו מוצעות שתי דרכים לניתוח התחבירי, אך רק אחת מהן נכונה.

בסין 180 מיליון תלמידים לומדים אנגלית במערכת החינוך הרשמית.

העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט.

משלים פועל	משלים שם (לואי)	נושא	נושא	משלים שם (לואי)
I	בסין	180 מיליון תלמידים	לומדים	אנגלית
		במערכת החינוך	הרשמית	

משלים פועל	משלים שם (לואי)	נושא	נושא	משלים פועל
II	בסין	180 מיליון תלמידים	לומדים	אנגלית
		במערכת החינוך	הרשמית	

17. לפניך שלושה משפטים III-I.

- על אף אוצר המילים המצומצם ב"אנגלית הגלובלית" היא מאפשרת תקשורת בין דוברי שפות שונות.
- אף על פי שאוצר המילים ב"אנגלית הגלובלית" מצומצם, היא מאפשרת תקשורת בין דוברי שפות שונות.
- ב"אנגלית הגלובלית" יש אוצר מילים מצומצם, ולמרות זאת היא מאפשרת תקשורת בין דוברי שפות שונות.

א. (1) בשלושת המשפטים I, II, III קיים אותו קשר לוגי. מהו?

(2) במשפט I החלף את מילת הקישור במילת קישור אחרת שתבטא אותו קשר לוגי, בלי לשנות את הסוג התחבירי של המשפט.

ב. לפניך משפט II:

אף על פי שאוצר המילים ב"אנגלית הגלובלית" מצומצם, היא מאפשרת תקשורת בין דוברי שפות שונות.

העתק למחברתך את המשפט, וציין את סוגו התחבירי.

אם המשפט מורכב – תחם את הפסוקית/הפסוקיות; אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את האיברים.

ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בקו.

18. א. לפניך ארבעה משפטים IV-I, ובכל אחד מהם מודגשת המילה אנגלית.

I. בישראל האנגלית תופסת מקום נכבד בבתי הספר.

II. באיחוד האירופי מסמכים רבים נכתבים באנגלית.

III. שליטה באנגלית תעזור לילדים להשתלב ב"כפר הגלובלי".

IV. בגני הילדים ביפן בני החמש לומדים את השפה האנגלית.

ציין מהו התפקיד התחבירי של המילה "אנגלית" בכל אחד מהמשפטים.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:

נושא, נושא, משלים פועל, משלים שם (לואי).

כל התחביר – שאלון א – 9

- ב. (1) לפניך שני צירופי סמיכות מיוחדים. מהי דרך היידוע של כל אחד מהצירופים?
- ממשלת סין
 - שפת עבודתו
- (2) לפניך שני צירופי סמיכות. כתוב את צורת הרבים של כל אחד מהם.
- עורך דין
 - שפת דיבור

19. א. לפניך משפט.
- אנשי עסקים באנגליה אומרים שהם היו לומדים שפה זרה, אילו ידעו איזו שפה תועיל להם בעסקיהם.
- שחבר את המשפט הנתון למשפט מורכב בדיבור ישיר.

- ב. בכל אחד מהמשפטים II-I, העתק למחברתך את הצורה הנכונה של הפועל המודגש.
- I. דווקא השימוש הנרחב באנגלית כשפה שנייה פוגע / פוגעת בה.
- II. שמעתי את אחד מאנשי העסקים הלומדים סינית-מנדרינית אומרים / אומר כי הסינית היא שפה קשה.

צילם יוסי יפה

16. א. לפניך קטע הלקוח מכתבה שפורסמה בעיתון, ובו מודגשת המילה שטרות ארבע פעמים. ליד כל מילה מודגשת מצוין מספר.
- העתק למחברתך את המספרים (1)-(4), וציין מהו התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בכל אחת מהפעמים.
- את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:
- נושא, נושא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.

בבנק ישראל נערכים לקראת החדרת שטרות⁽¹⁾ מפלסטיק למחזור הכספים. עד כה נוסו שטרות⁽²⁾ מסוג זה בהצלחה רבה בשלוש מדינות בעולם. מדינות אלה החליפו את שטרות⁽³⁾ הנייר שלהן בשטרות מפלסטיק. מדינות אחרות החליפו חלק משטרות הנייר בשטרות⁽⁴⁾ מפלסטיק, ואזרחיהן מרוצים מאוד מהכסף החדש.

- ב. לפניך משפט:

הציבור ביקש, הציבור יקבל. (שורה 9 במאמר)

ציין מהו הקשר הלוגי במשפט זה. כתוב את המשפט מחדש, וכלול בו מילת קישור שתבטא קשר לוגי זה.

17. לפניך ארבעה משפטים, IV-I.

I. כותב המאמר מציין כי 80% מהציבור תומכים בביטול המטבע של חמש אגורות.

II. בנק ישראל יבטל את המטבע של חמש אגורות, כי ייצורו עולה שש-עשרה אגורות.

III. שווי המטבעות בתקופה המודרנית נקבע על פי החלטה של הבנק המרכזי.

IV. בשנות התשעים המציאו האוסטרלים שטר מפלסטיק, והיום כבר משתמשות בו יותר מעשרים מדינות.

א. העתק למחברתך את ארבעת המשפטים, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

אם המשפט הוא משפט מורכב – תחם את הפסוקית או הפסוקיות; אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את האיברים.

ב. במשפטים I ו-II מופיעה מילת הקישור "כי". באיזה מהמשפטים מילת הקישור הזאת מבטאת קשר של סיבה ותוצאה?

18. א. לפניך שני משפטים II-I.

I. בנק ישראל דואג לחדש גם את מלאי המטבעות.

II. גם בנק ישראל דואג לחדש את מלאי המטבעות.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".

ב. שרים בישיבת הממשלה: "לא נסכים לביטול המטבע של חמש אגורות עד שנבחן

עניין זה בשיתוף עם ארגוני הצרכנים".

כתוב משפט זה בדיבור עקיף, כפי שכתב עשוי היה לדווח עליו במהדורת חדשות.

19. א. לפניך משפט:

בנק ישראל מטביע מוטיבים ממטבעות יהודיים עתיקים על מטבעות חדשים שהוא מנפיק.

- העתק למחברתך את המשפט, וציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
- אם המשפט הוא משפט מורכב – תחם את הפסוקית או הפסוקיות; אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את האיברים.
- ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בקו.

ב. לפניך משפט מן המאמר, ואחריו מוצעות שתי דרכים לניתוח התחבירי, אך רק אחת מהן נכונה.

העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט.

בימים אלה מייצר בנק ישראל מטבע חדש בשווי של שני שקלים.

משלים פועל		נושא		משלים פועל
משלים שם (לזואי)	משלים שם (לזואי)			
מטבע	חדש	בנק ישראל	מייצר	I. בימים אלה
בשווי של שני שקלים.				

נושא		משלים פועל		משלים פועל
משלים שם (לזואי)	משלים שם (לזואי)			
מטבע	חדש	בנק ישראל	מייצר	II. בימים אלה
בשווי של שני שקלים.				

כל התחביר – שאלון א – 10

15. לפניך ארבעה משפטים IV-I.

- I. משרד התיירות צופה גידול בשנים הקרובות במספר התיירים בעכו, לכן יזם מנכ"ל המשרד הקמה של מלון חדש בעיר.
- II. הקמת המלון תבצע בהליך מזוה, משום שהמחסור במקומות לינה לתיירים יורגש כבר בשנה הקרובה.
- III. הגידול במספר התיירים בעכו נובע מפיתוח אתרי התיירות בעיר.
- IV. בשל הגידול במספר התיירים בעיר החליטה העירייה על הרחבת מגרשי החנייה סביב עכו העתיקה.

א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים IV-I, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. (1) בארבעת המשפטים יש אותו קשר לוגי. מהו?

(2) העתק מכל משפט את המילה המציינת את הקשר הלוגי הזה.

16. לפניך שישה משפטים VI-I, ובכל אחד מהם מודגשת המילה **עכו**.

ציין מהו התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בכל אחד מהמשפטים.

את התפקידים בחר מן הרשימה שלפניך: נושא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

- I. בעכו הצלבנית חיו אלה לצד אלה נוצרים, יהודים ומוסלמים.
- II. בשנת 1291 נפלה עכו לידי הממלוכים.
- III. השלטון הצלבני בעכו נמשך כמאתיים שנה.
- IV. בשנת 2001 הוכרזה עכו כעיר מורשת עולם.
- V. אונסקו הכריז על עכו העתיקה כעיר מורשת עולם.
- VI. פעילותה של רשות העתיקות בעכו כוללת שימור של המורשת הבנויה.

17. א. לפניך משפט איחוי (מחובר). העתק אותו, וסמן בו את הנושא והנושא של כל איבר.

בשנת 1999 חתמה מדינת ישראל על האמנה, ומאז הוכרזו חמישה אתרים בארץ כאתרי מורשת עולם.

ב. לפניך שתי דרכים לניתוח תחבירי של משפט, אך רק אחת מהן נכונה.

העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט.

נושא	משלים שם (לוואי)	השתמרו	בעיר בת-ימינו	בדרך יוצאת דופן.
I.	שתי תקופות הפריחה של עכו			

משלים פועל	משלים שם (לוואי)	השתמרו	בעיר בת-ימינו	בדרך יוצאת דופן.
II.	שתי תקופות הפריחה של עכו			

18. א. לפניך שני צירופי מילים במבנים שונים:

I. עכו העתיקה II. רשות העתיקות

(1) איזה מהצירופים האלה הוא צירוף סמיכות, ואיזה מהם הוא צירוף של שם ותואר?

(2) הסבר את ההבדל במשמעות בין שתי המילים המודגשות בצירופים.

ב. לפניך ארבעה צירופים:

- עיר המסחר הראשית • ערי ארץ-ישראל
- עיר נמל חשובה • ערי הממלכה הצלבנית

(1) איזה מארבעת הצירופים האלה יוצא דופן מבחינת המבנה?

(2) אחד הצירופים אינו מיועד. הוסף לו יידוע.

כל התחביר - שאלון א - 11

17. לפניך שלושה משפטים (1)-(3).

- (1) בשנה שבה יורדים מעט גשמי חורף, מתעורר בארץ חשש מפני בצורת.
 - (2) בשנת 1896 הוקמה בארץ רשת של עשר תחנות מטאורולוגיות על ידי "החברה הגרמנית לחקירת ארץ-ישראל".
 - (3) בשנת 1854 יצא צי של בעלות הברית לים השחור כדי להשתתף במלחמת קרים, אבל בגלל היעדר מידע על מזג האוויר נקלע הצי לסופה כבדה.
- א. העתק למחברתך את המספרים (1)-(3), וליד כל מספר ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
- ב. ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת בקו בכל משפט. את התפקידים בחר מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

18. לפניך שישה משפטים א-ו, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה גשם.

- ציין את התפקיד התחבירי של מילה זו בכל משפט. את התפקידים בחר מהרשימה שלפניך: נושא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).
- א. במשך שנים רבות התפללו תושבי הארץ לגשם.
 - ב. בלי גשם יתייבשו מקורות המים.
 - ג. חכמים הכריזו על תענית בשל עצירת הגשם.
 - ד. בישראל יורד גשם בחודשי החורף.
 - ה. בשל הגשם נדחה הטקס.
 - ו. מדידת כמויות הגשם בישראל החלה כבר בשנת 1845.

19. א. לפניך שתי דרכים לתחימת משפט, אך רק אחת מהן נכונה.

העתק למחברתך את המשפט שהתחימה בו נכונה (כולל התחימה), וציין את התפקיד התחבירי של החלק התחום.

I.

שנתיים לאחר מלחמת קרים שבה טבעו ספינות של בעלות הברית

בגלל היעדר מידע על מזג האוויר, הקימו הצרפתים מערך של תחנות תצפית ברחבי תבל.

II.

שנתיים לאחר מלחמת קרים שבה טבעו ספינות של בעלות הברית

בגלל היעדר מידע על מזג האוויר, הקימו הצרפתים מערך של תחנות תצפית ברחבי תבל.

ב.

לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה גם.

— גם חכמי ישראל התעניינו בנושאים הקשורים לאקלים.

— חכמי ישראל התעניינו גם בנושאים הקשורים לאקלים.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".

20. א.

לפניך רשימה של שישה צירופי מילים.

מיון את הצירופים לשתי קבוצות, ותן כותרת לכל קבוצה.

—	חכמי ישראל	—	תענית ציבור
—	מטרה מעשית	—	הצטברות ידע
—	ארגון עולמי	—	שירות מטאורולוגי

ב.

לפניך שני צירופי מילים.

ג.

לפניך שני צירופי מילים.

כתוב כל צירוף בריבוי. הוסף ה"א הידיעה לכל אחד מהצירופים.

—	שנת בצורת	—	תחנת מזידה
—	שנה גשומה	—	שיטה אחידה

כל התחביר - שאלון א - 12

16. לפניך שלושה משפטים III-I.

- I. לעתים המדינה נותנת לגופים פרטיים זיכיון לניצול משאבי טבע, אך על פי שמשאבים אלה שייכים לציבור כולו.
- II. על אף המודעות למחסור במים אנו עדיין צורכים הרבה מים.
- III. כיום גוברת המודעות לחשיבותם של השטחים הפתוחים, ולמרות זאת נמשכת הבנייה המואצת בהם.

- א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים III-I, וליד כל מספר ציין את סוגו התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
- ב. בשלושת המשפטים III-I יש אותן קשר לוגי.
- (1) מהו הקשר הלוגי?
 - (2) העתק מכל משפט את המילה המציינת את הקשר הלוגי הזה.

ג. לפניך משפט.

תפיסה זו דוגלת בניצול זהיר של משאבי טבע, כדי שגם הדורות הבאים ייהנו מהם. ציין את הסוג התחבירי של המשפט, וכתוב מהו הקשר הלוגי במשפט זה.

17. א. לפניך משפט.

בישראל נוצלו במשך עשרות שנים מים שנשאבו ממאגרי מי התהום.

- (1) העתק למחברתך את המשפט, וציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
 - (2) אם המשפט הוא משפט מורכב – תחם את הפסוקית.
 - אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את האיברים.
 - (3) ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המודגשות בקו במשפט.
- את התפקידים בחר רק מן הרשימה שלפניך:
- נושא, נשוא, משלים שם (לואי), משלים פועל.

- ב. לפניך שלוש דרכים לניתוח תחבירי של משפט, אך רק אחת מהן נכונה. העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט.

נושא	נשוא	משלים פועל
I. בעזרת כישוריהם הרבים של בני האדם	יימצאו	פתרונות למחסור במשאבים.

נושא	נשוא	משלים פועל
II. בעזרת כישוריהם הרבים של בני האדם	יימצאו	פתרונות למחסור במשאבים.

נושא	נשוא	משלים פועל
III. בעזרת כישוריהם הרבים של בני האדם	יימצאו	פתרונות למחסור במשאבים.

18. א. לפניך קטע על פי המאמר, ובו מודגשות המילים: משאבי / משאבים.

ליד כל מילה מודגשת מצוין מספר.

העתק למחברתך את המספרים (1)-(4), וליד כל מספר ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת. את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:

נושא, נשוא, משלים שם (לואי), משלים פועל.

לעתים (1) משאבי טבע השייכים לציבור נמסרים לגופים פרטיים. לדוגמה, המדינה יכולה לתת לגוף פרטי זיכיון לניצול (2) משאבים ציבוריים. הגוף הפרטי מנצל לתועלתו את (3) המשאבים האלה. אנשים רבים מתנגדים (4) שמשאבי טבע ציבוריים יימסרו לשימוש של גוף פרטי.

כל התחביר – שאלון א – 13

- ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "גם" נמצאת במקום אחר במשפט.
- שאיבת יתר גורמת **גם** לנזקים רבים לסביבה.
 - **גם** שאיבת יתר גורמת לנזקים רבים לסביבה.
- הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".

17. לפניך שלושה משפטים III-I.
- I. בשל שילוב של תנאים פוליטיים-היסטוריים משמשת האנגלית שפת תקשורת בין-לאומית.
 - II. האספרנטו אינה משמשת כשפת תקשורת עיקרית בין אנשים מחלקי עולם שונים כי האנגלית התפשטה ברוב המקומות בעולם.
 - III. התרגומים לשפות הרשמיות בעולם עולים כסף רב, לכן נדרשת שפה בין-לאומית מתוכננת.

19. א. לפניך משפט על פי המאמר.
- כריתת יערות, בעיקר באזורים הטרופיים, מניבה רווח מדי ממכירת העצים ומהפיתוח החקלאי בשטחים שבוךא.

- א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים III-I, וליד כל מספר ציין את סוגו התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).
- ב. בשלושת המשפטים III-I יש אותו קשר לוגי.
 - (1) מהו הקשר הלוגי?
 - (2) העתק מכל משפט את המילה המציינת את הקשר הלוגי הזה.

העתק מן המשפט:

(1) שני צירופי סמיכות

- ג. לפניך משפט.
- אף כי האספרנטו מדוברת בפי מאות אלפי אנשים ברחבי העולם, היא אינה משמשת שפת תקשורת עיקרית בין אנשים מחלקי עולם שונים.
- ציין את הסוג התחבירי של המשפט, וכתוב מהו הקשר הלוגי במשפט זה.

(2) שני צירופים של שם ותוארו

- ב. לפניך שני צירופים.
- שטחי חקלאות
 - מבנים ציבוריים
- המר את הצירוף שהוא שם ותוארו לצירוף סמיכות, ואת צירוף הסמיכות המר לצירוף של שם ותוארו.

18. א. לפניך שלוש דרכים לניתוח תחבירי של משפט, אך רק אחת מהן נכונה.

העתק למחברתך את הדרך הנכונה לניתוח המשפט.

משלים פועל		נושא	נושא
משלים שם (לוואי)		עלו	במשך השנים
הצעות רבות			
לשפות בין-לאומיות.			
נושא		נושא	משלים פועל
משלים שם (לוואי)		עלו	במשך השנים
הצעות רבות			
לשפות בין-לאומיות.			
משלים פועל		נושא	נושא
לשפות בין-לאומיות.		עלו	במשך השנים
הצעות רבות			
לשפות בין-לאומיות.			

ב. לפניך משפט:

תנועת האספרנטו שזכתה לשגשוג בתקופה שבין מלחמת העולם, הושמדה כמעט לחלוטין על ידי המשטר הנאצי.

(1) העתק למחברתך את המשפט, וציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(2) אם המשפט מורכב – תחם את הפסוקית.

אם המשפט מאוחד – תחם את האיברים.

(3) ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המודגשות בקו במשפט.

את התפקידים בחר רק מן הרשימה שלפניך:

נושא, נושא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.

19. א. לפניך משפטים מן המאמר, שבהם מודגשות מילים.

העתק למחברתך את המספרים (1)–(4), וליד כל מספר ציין את התפקיד התחבירי של המילה המודגשת.

(1) זמנהוף יצר את שפת האספרנטו.

(2) התרגומים לשפות הרשמיות עולים כסף רב.

(3) בשנת 1887 הומצאה שפה מלאכותית לתקשורת בין-לאומית.

(4) האספרנטו משלבת פשטות עם גמישות לשונית שאינה נופלת מגמישותן

של השפות הטבעיות.

ב.

לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "רק" נמצאת במקום אחר במשפט.

– קיים חשש שהאספרנטו תיוותר רק רעיון יפה שלא הוגשם.

– קיים חשש שרק האספרנטו תיוותר רעיון יפה שלא הוגשם.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "רק".

20. א. לפניך צירופים שונים מן המאמר. מיין אותם לשני סוגים:

צירוף סמיכות, צירוף של שם ותוארו.

שפות רשמיות; קשרי תרבות; תנאים פוליטיים; גמישות לשונית; אוצר מילים;

שפה ניטרלית; עושר הבעה; מאות שנים.

ב. לפניך שלושה צירופי סמיכות.

– שפת אמו

– שפת האם

– שפת ישראל

כתוב כיצד נוצר היידוע בכל אחד מן הצירופים האלה.

ג. לפניך שני צירופים.

– מלחמות עולם

– כללים דקדוקיים

המר את הצירוף שהוא שם ותוארו לצירוף סמיכות, ואת צירוף הסמיכות המר לצירוף

של שם ותוארו.

כל התחביר - טאלון א - 14

16. לפניך ארבעה משפטים IV-I.

- I השימוש בטלפונים סלולריים מגביר את הרעש בסביבה שבה אנו חיים.
- II בניו-יורק פורסמה "סדרת חוקים לשימוש בטלפונים ניידים", אך הם לא נאכפו.
- III במקומות רבים נחשבים מכשירים אלה לאורחים בלתי רצויים.
- IV כשאנשים מדברים בטלפון הסלולרי הם מתנתקים באופן כמעט בלתי מודע מהסביבה.

א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים IV-I, וליד כל מספר ציין את סוגו התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. במשפטים II-I מסומנים בקו צירוף מילים ומילה.

ציין את התפקיד התחבירי של כל אחד מהם.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

17. א. לפניך קטע על פי המאמר ובו שלושה משפטים.

למרות ההמצאה המהפכנית לא התפשטו במהירות טלפונים ברכב. בשנות השבעים הותקנו בארצות-הברית בסך הכול ארבעים וארבעה אלף מכשירים. לרשות הצרכן עמדו כשלושים תחנות שידור בלבד, וכתוצאה מכך בשעת השיא נוצר "גיהנום רדיופוני" אחד גדול.

העתק למחברתך את ההיגד הנכון מבין ההיגדים (1)-(4) שלפניך:

- (1) המשפט הראשון פשוט, המשפט השני והמשפט השלישי הם משפטים מורכבים.
- (2) המשפט הראשון מורכב, המשפט השני פשוט והמשפט השלישי הוא משפט איחוי (מחובר).
- (3) המשפט הראשון הוא משפט איחוי (מחובר), המשפט השני מורכב והמשפט השלישי פשוט.
- (4) המשפט הראשון והמשפט השני פשוטים, המשפט השלישי הוא משפט איחוי (מחובר).

ב. (1) העתק למחברתך מן הקטע שתי מילות קישור, וציין ליד כל אחת מהן את הקשר הלוגי שהיא מבטאת.

(2) המר כל אחת ממילות הקישור שהעתקת במילת קישור אחרת שתבטא אותו קשר לוגי.

18. א. לפניך קטע מן המאמר ובו דיבור ישיר.

דוברת החברה הבריטית אמרה: "קיבלנו תגובות חיוביות מאוד לא רק מנוסעים שלא השתמשו בטלפון הסלולרי, אלא אף מנוסעים שהשתמשו בו. כשהצגנו לנוסעים את הרעיון והזמנו אותם לבחון אותו, הם שמחו לגלות שברכבת יש גם קרון מבודד שאפשר לנסוע בו בשקט".

כתוב קטע זה בדיבור עקיף.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "גם" נמצאת במקום אחר במשפט.

I גם בארצות-הברית נעשה ניסיון להתמודדות עם הבעיה בעזרת תקנות.

II בארצות-הברית נעשה ניסיון להתמודדות עם הבעיה גם בעזרת תקנות.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".

כל התחביר - שאלון א - 15

1. א. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגשת המילה **פרסומת** / **פרסומות**.
ציין את התפקיד התחבירי של מילה זו במשפט.
את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.
I. **הפרסומת** גורמת להגברת הצריכה.
II. בעולם המודרני חלו תמורות באופי **הפרסומת**.
III. **בפרסומות** רבות משובצות מילים בעלות קונוטציה חיובית.
IV. במקרים רבים סגנון **הפרסומת** מבטא "עממיות".

- ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "גם" נמצאת במקום אחר במשפט.
הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".
I. גם בפרסומות בעיתונות משובצות מילים המבטאות יוקרה ועליונות.
II. בפרסומות בעיתונות משובצות מילים המבטאות גם יוקרה ועליונות.

19. א. לפניך שני משפטים I, II.
I. הצעות חוק שונות הוגשו לשם איסור השימוש בטלפון הסלולרי במקומות ציבוריים בישראל.
II. חברת הרכבות משקיעה מאמצים כדי שאמצעי חסימה זה יעוגן בחוק.

- (1) במשפטים I-II קיים אותו קשר לוגי. ציין מהו.
(2) ציין איזו מילה מבטאת את הקשר הלוגי הזה בכל אחד מהמשפטים.

- ב. לפניך משפט שחלקיו נתחמו.

ביצע	לנוכח עיניהם המשתאות	של האנשים ברחוב	בשנת 1973
------	----------------------	-----------------	-----------

מרטין קופר	בלב מנהטן	את שיחת הטלפון	הראשונה.
------------	-----------	----------------	----------

העתק למחברתך את המשפט עם סימוני התחימה, וכתוב מעל כל חלק את תפקידו התחבירי. את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

2. א. לפניך שלושה משפטים I, II, III.

- I. הפרסומאי מנסה למשוך את תשומת לבו של קורא העיתון, לכן פעמים רבות הפרסומות מודפסות בצורה בולטת במיוחד.
- II. הפרסומאי מעביר את מסריו באמצעות ביטויים פשוטים בשל שכיחותם בשפה היומיומית.
- III. הפרסומאי פונה בעיקר אל הרגש, כי דרך זו משפיעה במהירות על הצרכן.

(1) ציין את סוגו התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, מאוחד (מחובר).

(2) בשלושת המשפטים I-III יש אותו קשר לוגי.

- מהו הקשר הלוגי?
- העתק ממשפט II את המילה המציינת את הקשר הלוגי הזה.

ב. לפניך משפט מורכב.

בימינו הפרסומאי משקיע מאמצים רבים כדי שהמקור יתאים לציבור הרחב.
ציין מהו הקשר הלוגי במשפט זה.

3. א. לפניך שלושה משפטים I, II, III.

- I. הפרסומות משתמשות פעמים רבות בשמות מסחריים לועזיים.
- II. הפרסומאי חושב שהמלצות של מומחים יוצרות אמינות בקרב הציבור.
- III. בפרסומות, המשוויות בטלויזיה האמריקנית, משתתפים שחקנים בעלי-שם בפרסום המוצר.

(1) איזה משפט יוצא דופן מבחינת הסוג התחבירי שלו?

ציין את מספרו, וקבע את סוגו התחבירי (פשוט, מורכב, איחוי [מחובר]).

(2) ציין את הסוג התחבירי של שני המשפטים האחרים.

(3) בשלושת המשפטים יש מילים מודגשות בקו. מהו התפקיד התחבירי המשותף לכל המילים האלה? את התפקיד התחבירי בחר רק מהרשימה שלפניך:
נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

ב. לפניך משפט.

הפרסומת מגיעה אל הציבור באמצעות כלי התקשורת השונים, והוא מאמץ את מסריה.

(1) קבע את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(2) אם המשפט הוא משפט מורכב – תחם את הפסוקית שבו. אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם את איבריו.

4. א. לפניך משפט איחוי (מחובר).

האקדמיה ללשון העברית מעודדת מתן שמות עבריים למוצרים, ולמרות זאת יצרנים רבים מעניקים שמות לועזיים למוצריהם.

(1) תחם את האיברים במשפט זה.

(2) קבע את הקשר הלוגי בין שני האיברים.

ב. בכל אחד מהמשפטים (1)-(3) סמן את הצורה הנכונה של המילה המודגשת.

(1) כאשר הפרסומת מלווה בתמונה של אליל נוער מתעוררות / מתעוררים בקרב בני הנוער רגשות של הזדהות עם הפרסומות.

(2) שכנוע רגשי באמצעות פרסומת גורמת / גורם לציבור לרכוש מוצרים.

(3) פרסומות שמשתמשות ברעיונות מקוריים / מקוריות נחרתות בזיכרון של הציבור.

כל התחביר - שאלון א - 16

15. לפניך שלושה משפטים.

I. שמירה על בריאות הגוף נחשבה מטרה חינוכית חשובה.

II. על גב המחברת הופצו כללים לתלמיד, העוסקים בחינוך לשמירה על בריאות הגוף.

III. בעבר הופצו על כריכות המחברות מסרים חינוכיים, ואילו כיום מופצים עליהן מסרים אחרים.

א. העתק למחברתך את מספרי המשפטים I, II, III, וליד כל מספר ציין את סוגו התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

ב. ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפטים I, II, III. את התפקידים בחר רק מן הרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.

ג. מהו הקשר הלוגי בין המשפטים I ו-II ?

16. א. לפניך שתי דרכים I-II לתחימת אותו משפט, אך רק אחת מהן נכונה.

העתק את המשפט שהתחימה בו נכונה (כולל סימוני התחימה), ונמק את בחירתך.

I. המסרים | המופיעים | כיום | על כריכות המחברות | משקפים | מציאות חינוכית | אחרת.

II. המסרים | המופיעים | כיום | על כריכות המחברות | משקפים | מציאות חינוכית | אחרת.

ב. לפניך משפט.

לוח הכפל שימש כלי עזר יעיל לתלמיד בימים שלפני המחשבון האישי.

(1) ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(2) ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפט. את התפקידים בחר רק מן הרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.

17. א. לפניך שני משפטים.

I. על כריכות המחברות הנמכרות בימינו מוצגים בדרך כלל מותגים של חברות שונות.

II. גם היום נמכרות לא מעט מחברות חומות כמו אלה שהיו נהוגות בעבר.

(1) ציין את התפקיד התחבירי של המילים המודגשות במשפט I. את התפקידים בחר רק מן הרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים שם (לוואי), משלים פועל.

(2) ציין מילת קישור המתאימה לחבר בין שני המשפטים, וכתוב את הקשר הלוגי שהיא מבטאת.

ב. לפניך משפט.

צורכי האוכלוסייה העברית שגדלה בקצב מהיר, הביאו לייצור רב של מחברות.

(1) ציין מהו הקשר הלוגי במשפט זה.

(2) איזו מילה מבטאת קשר לוגי זה?

כל התחביר - שאלון א - 17

18. א. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם המילה "גם" נמצאת במקום אחר במשפט.
- על שערי המחברות מאותה תקופה התנוססו **גם** דיוקנאות של אישים חשובים שנטלו חלק במפעל הציוני.
 - גם** על שערי המחברות מאותה תקופה התנוססו דיוקנאות של אישים חשובים שנטלו חלק במפעל הציוני.
- הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".
- ב. העתק משורות 12-19 במאמר:
- צורכי האוכלוסייה העברית שהלכה וגדלה למן ראשיתה של העלייה השלישית ב-1919, הביאו לייצור רב של מחברות שכוונו אל הקהל העברי. על גב המחברת הופיעו משפטים כגון "תלמיד עברי, דבר עברית בשכבך ובקומך!". בדרך זו נרתמו יצרני המחברות להפצתה של השפה העברית כחלק מהמפעל הציוני. לא פעם שימש התלמיד שליח שלימד את כל בני משפחתו לדבר עברית, והדבר השתקף במה שנכתב על כריכת המחברת: "וְשִׁנְנָתָ גַם לְהוֹרִיךְ וּלְאַחִיד, וְהוֹרִיךְ לְחִבְרִיךְ וּלְמַכְרִיךְ".
- דוגמה אחת לצירוף סמיכות.
 - דוגמה אחת לשם ותואר.
 - דוגמה אחת לצירוף סמיכות+שם ותואר.

15. א. לפניך שלושה משפטים III-I.
- מילים לא מעטות נקלטו מן האנגלית, בעיקר בתקופת המנדט הבריטי.
 - הסלנג מספק לדוברים תחליף ל**ביטויים** המצויים בלשון התקנית.
 - אמנם מילים רבות מן היידיש נעלמו מן הסלנג, אך רבות אחרות נשארו בו.
- העתק למחברתך את המשפטים, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.
 - ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המסומנות בקו במשפטים I, II, III.
 - את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).
- ב. לפניך משפט שגוי.
- בשנות השמונים בולט בסלנג הישראלי השפעה של הסלנג הצבאי. ציין את השגיאה, ונמק את תשובתך בעזרת כללי התחביר.
16. א. לפניך שלושה משפטים III-I, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה סלנג.
- התפקידים של הסלנג בחברה שלנו דומים לתפקידיו בכל חברה בעולם.
 - השימוש בסלנג נפוץ בקרב קבוצות רחבות בחברה הישראלית.
 - מילים רבות ביידיש נעלמו מן הסלנג.
- באיזה משפט התפקיד של המילה "סלנג" שונה מתפקידה של מילה זו במשפטים האחרים?
 - ציין מהו התפקיד של המילה "סלנג" במשפט שציינת בסעיף (1). את התפקיד בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

ב. לפניך משפט.

באמצעות הסלנג השתמשו העולים בשפות הלועזיות של ארצות מוצאם, וכך הם

עקפו את הדרישה לשימוש בעברית בלבד.

- (1) ציין את הסוג התחבירי של המשפט: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.
- (2) ציין את התפקיד התחבירי של המילים המסומנות בקו במשפט זה.
את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

17. א. לפניך משפט.

הסלנג הישראלי הכללי שלאחר הקמת המדינה הושפע בעיקר מן הסלנג הצבאי.

ניתוח המשפט בשיעור לשון עורר דיון.

קבוצת תלמידים אחת טענה כי זהו משפט מורכב, ואילו קבוצה אחרת טענה שזהו משפט פשוט. איזו קבוצה צדקה? נמק את תשובתך.

ב. לפניך משפט.

מילון הסלנג המקיף של רוביק רוזנטל בנוי על תפיסה בלשנית.

כתוב את המשפט הנתון ללא משלימים: השמט את משלימי הפועל ואת משלימי השם.
ציין את התפקיד התחבירי של כל אחד מן החלקים שנתרו.

18. א. לפניך משפט מורכב.

בצבא נוצרו תנאים אידאליים להתפתחות הסלנג, משום שבצבא אנשים צעירים

חווים הוויי אינטנסיבי.

- (1) העתק את המשפט למחברתך, ותחם בו את הפסוקית.
- (2) ציין את הקשר הלוגי שבין הפסוקית למשפט העיקרי.
- (3) איזו מילת קישור מבין המילים שלפניך מביעה אותו יחס לוגי כמו זה שצינת בסעיף (2)? "מכיוון ש", "למען", "אף על פי ש", "אם", "כאשר".
העתק אותה למחברתך.

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם מודגש בקו צירוף.

- I. מחדשי השפה העברית השקיעו את עיקר מאמציהם בחידוש מילים.
 - II. הסלנג הוא הדרך העיקרית המאפשרת שיח בנושאי טבן.
- (1) איזה מבין הצירופים המודגשים הוא צירוף סמיכות?
 - (2) המר את צירוף הסמיכות בצירוף המורכב משם עצם+שם תואר.

צילם יוסי ישראלי

כל התחביר - שאלון א - 18

1. לפניך שלושה משפטים III-I.

א. ציין מהו הסוג התחבירי של כל משפט: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

I. בשנים האחרונות הוקמו עשרות סכרים על נהר הירמוך, ועקב כך נחסמה זרימת המים לנהר הירדן.

II. בשל הזרמת שפכים לנהר הירדן נכחדו מינים רבים של צמחים בנהר.

III. כמות המים בנהר הירדן פחתה מאחר שמדינות האזור השתמשו בהם לצורכיהן.

ב. בשלושת המשפטים יש אותו קשר לוגי. ציין מהו.

(1) מהו הקשר הלוגי?

סיבה ותוצאה / ויתור והסתייגות / ניגודיות / תנאי

(2) באיזה משפט מבין שני המשפטים II-I שלפניך מתקיים הקשר הלוגי שצינת בסעיף (1)?

I. צעדנו בעקבות המדריך באפיק הנחל.

II. בעקבות הפיתוח המואץ של מדינות האזור הידלדל חלקו הדרומי של הנהר.

2. א. לפניך שלושה משפטים IV-I, ובכל אחד מהם מודגשת בקו המילה נהר.

ציין את התפקיד התחבירי של מילה זו בכל משפט.

את התפקידים בחר רק מהרשימה שלפניך:

נושא, נושא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

I. איכות המים תשתפר, אם לא יזרמו שפכים בנהר.

II. בטבלה מפרטת הפעולות הנדרשות לשיקום הנהר.

III. המדינות השוכנות על גדות הנהר צריכות להפסיק את השימוש הבזבזני במים.

IV. במבט מרחוק נראה נהר הירדן כפס ירוק.

ב. לפניך שני משפטים II-I, ובכל אחד מהם מודגשת המילה "גם".

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם".

I. הארגון מתבסס גם על בדיקה כלכלית שבה נבחנו דרכים לחיסכון בצריכת מים.

II. הארגון מתבסס על בדיקה כלכלית שבה נבחנו גם דרכים לחיסכון בצריכת מים.

3. א. קרא את הידיעה שלפניך.

נציגים מטעם מנהלת הירדן הדרומי מודיעים: עדיין אין אנו יכולים לבשר על הזרמת מים ממקורות טבעיים שתאושש את הנהר".

הקטע כתוב בדיבור ישיר. כתוב אותו בדיבור עקיף.

ב. הבא מן הידיעה שבסעיף א דוגמה אחת לשם ותוארו ודוגמה אחת לצירוף סמיכות + שם תואר.

ג. לפניך שלושה צירופי סמיכות (1)-(3), המיודעים בשלוש דרכי יידוע שונות. ציין את דרך היידוע של כל אחד מהצירופים.

(1) שיקום מקורותיו -

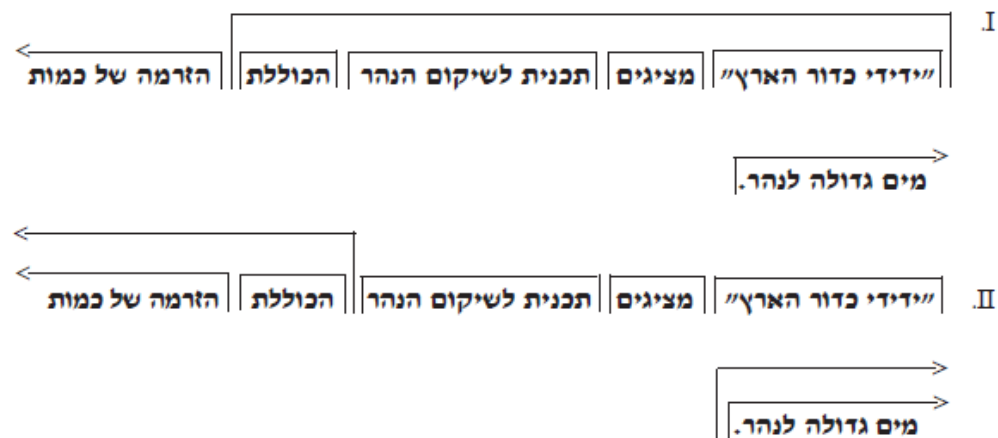
(2) כמות המים -

(3) סיפורי מרק טויו -

כל התחביר - שאלון א - 19

4. א. לפניך שתי דרכים II-I לתחימת אותו משפט, אך רק אחת מהן נכונה.

הקף את המספר שתחימתו נכונה.

ב. לפניך שלושה משפטים III-I.

I. אם לא יבוצעו פעולות חירום לשיקום הקטע הדרומי של הנהר, חלקים גדולים שלו יתייבשו.

II. הירדן הדרומי נראה כפס ירוק, אבל המראה שלו מתעתע.

III. המתקן יטהר את השפכים מאזור טבריה, וכן יותפלו בו מים מלוחים.

(1) איזה מבין המשפטים I, II, III יוצא דופן מבחינת סוגו התחבירי? _____

ציין את סוגו. _____

(2) מהו התפקיד התחבירי המשותף לשתי המילים המסומנות בקו: _____

את התפקיד התחבירי בחר בקו מן הרשימה שלפניך:

נושא, נושא, משלים פועל, משלים שם (לואי).

1. לפניך שלושה משפטים III-I, ובכל אחד מהם השם בן-גוריון מודגש בקו.

I. דוד בן-גוריון, שנחשב לאדריכלה של מדינת ישראל, נודע בזיקתו העמוקה ללשון

העברית.

II. בלשון העברית ראה בן-גוריון דבק מלכד. _____

III. מן המידע על בן-גוריון אנו למדים על פועלו למען השפה העברית. _____

א. ציין ליד כל משפט את סוגו התחבירי: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחס בו את האיברים.

• אם המשפט הוא משפט מורכב – תחס בו את הפסוקית / הפסוקיות.

ב. באיזה משפט הצירוף המודגש בקו יוצא דופן מבחינת תפקידו התחבירי? _____

ציין את תפקידו התחבירי במשפט זה. _____

ג. ציין את התפקיד התחבירי המשותף לשני הצירופים המודגשים בקו בשני

המשפטים האחרים. _____

2. לפניך שני משפטים מורכבים II-I.

1. על אף האמצעים הצנועים שעמדו לרשותו הניח בן-יהודה את היסודות

לתחיית הלשון העברית.

II. בן-גוריון ייחס חשיבות לשני חוקים, שחוקקה הכנסת בשנתיים הראשונות

לקום המדינה.

א. בכל משפט תחם את הפסוקית, וציין אם היא משלימה פועל או משלימה שם.

ב. העתק ממשפט I שני משלימי פועל. _____

ג. ציין את התפקיד התחבירי של המילה ואת התפקיד התחבירי של הצירוף

המודגשים בקו במשפט II. _____

3.

לפניך משפט על פי מכתבו של בן גוריון.

ודאי יִמָּצְאוּ מערכרים על אחד הפרטים, אך ערך מפעלכם לא ייגרע.

א. העתק למחברתך את המשפט, וציין את סוגו התחבירי: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם בו את האיברים.

• אם המשפט הוא משפט מורכב – תחם בו את הפסוקית / הפסוקיות.

ב. מהו התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המודגשות בקו במשפט?

ג. מהו הקשר הלוגי במשפט זה? העתק למחברתך את התשובה הנכונה.

— סיבה ותוצאה

— הוספה

— ויתור והסתייגות

— הכללה ופירוט

4.

לפניך קטע מן המכתב שכתב בן-גוריון (עמוד 3).

"לחברי הוועדה לקביעת שמות בנגב –

בשם ממשלת ישראל אני שמח להביע לכם הוקרה והכרה על המפעל התרבותי ההיסטורי אשר עשיתם [...] אני מקווה שתמשיכו פעולתכם עד שתגאלו כל שטחה של ארץ-ישראל משלטון הלעז".

א. בן-גוריון נהג להשמיט את המילה "את" בדיבורו ובכתיבתו, בניגוד למקובל.

קבא מן הקטע שתי דוגמאות להשמטת המילה "את" לפני משלים פועל.

ב. כתוב את הקטע בדיבור עקיף.

כל התחביר – שאלון א – 20

1.

לפניך שלושה משפטים III-I, ובהם מילים מודגשות בקו.

I. לעיתונים נועד תפקיד חשוב בהחייאת הלשון העברית, ששימשה עד אז בעיקר

בתחום הדת.

II. בן-יהודה הקדיש מדור בעיתונו לדיון בענייני לשון, אולם פועלו לא הצטמצם רק

לתחום זה.

III. מעל דפי עיתונו ניהל בן-יהודה מאבק עיקש על השלטת העברית.

א. ציין ליד כל משפט את סוגו התחבירי: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) – תחם בו את האיברים.

• אם המשפט הוא משפט מורכב – תחם בו את הפסוקית / הפסוקיות.

ב. בכל משפט ציין את התפקיד התחבירי של המילים המודגשות בקו.

2.

לפניך משפט.

הדחף להחייאת השפה נבע מן השאיפה הכללית לחידוש התרבות העברית.

א. בחר בשתי מילים המשמשות במשפט זה כשמות עצם, וציין את התפקיד התחבירי

של כל אחת מהן.

ב. ציין מהו הקשר הלוגי המובע במשפט.

ג. העתק משורות 49-55 במאמר מילת קישור המבטאת אותו קשר לוגי שצינת בסעיף ב.

בן יהודה הבין כי העיתון – הוא אמצעי יעיל להפצת הלשון העברית ולהחייאתה בפי העם. באותה העת נזקקו הקוראים להרחבת אוצר המילים היום-יומי, לכן היו צמאים ל"המצאות" של בן יהודה ושל חבריו.

3. א. לפניך משפט מורכב.

העיתון של בן-יהודה, שהתפרסם בהתחלה כשבועון, הופיע עד 1915.

(1) תחם בו את הפסוקית, וציין אם הפסוקית משלימה פועל או משלימה שם.

(2) כתוב את המשפט בשינוי סדר המילים בו. פתח במשלים הפועל שבחלק העיקרי.

ב. לפניך ארבעה משפטים, ובכל אחד מהם מודגש צירוף.

• העיתונאים הראשונים בחרו לכתוב בלשון מקראית.

• לאורך השנים חלו שינויים בלשון העיתונות.

• בעיתון מתפרסמים קטעים ספרותיים.

• לעיתון מצורף המוסף החודשי.

(1) ציין לצד כל צירוף את סוגו – צירוף סמיכות או צירוף של שם ותוארו.

(2) המר כל צירוף סמיכות – לצירוף במבנה של שם ותוארו,

וכל צירוף של שם ותוארו – לצירוף במבנה סמיכות.

הם שיבצו בעיתונים ביטויים מן המקורות העבריים.

(1) במשפט יש כינוי גוף. העתק אותו וציין את תפקידו התחבירי.

(2) במשפט יש שם תואר. העתק אותו וציין את תפקידו התחבירי.

ב. לפניך שלושה משפטים, ובכל אחד מהם נמצאת המילה "גם" במקו אחר במשפט.

I. **גם** הם שיבצו בעיתונים ביטויים מן המקורות העבריים.

II. הם שיבצו **גם** בעיתונים ביטויים מן המקורות העבריים.

III. הם שיבצו בעיתונים **גם** ביטויים מן המקורות העבריים.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שלושת המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "גם" במשפט.

כל התחביר - שאלון א - 21

15. לפניך שלושה משפטים, ובהם מילים מודגשות בקו. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. אמנם בפועל נוצרו בארץ-ישראל גם מסגרות של תרבות לא בעברית, אך רוב הציבור השתמש בשפה העברית בכל תחומי חייו.

II. את רוב הפעולות להשלטת העברית יזם "גדוד מגני השפה", שראה את תפקידו בהגנה על העברית.

III. ללשון העברית הוענק מעמד מיוחד בבנייתה של חברה ריבונית בארץ-ישראל.

א. העתק למחברתך את המשפטים, וליד כל משפט ציין את סוגו התחבירי: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.

• אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר), תחם בו את האיברים.

• אם המשפט הוא משפט מורכב, תחם בו את הפסוקית.

ב. בכל משפט ציין את התפקיד התחבירי של המילים המודגשות בקו.

16. לפניך משפט. קרא אותו וענה על הסעיפים שאחרי.

בשל חשש לאופייה העברי של תל אביב יזמו גופים ציבוריים פעולות הסברה שונות.

א. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מן המילים המודגשות בקו במשפט.

ב. כתוב את המשפט בשינוי סדר המילים בו. פתח בנושא המשפט.

ג. ציין מהו הקשר הלוגי במשפט הנתון.

ד. קרא את המשפטים שלפניך, והעתק למחברתך את המשפט שיש בו אותו קשר לוגי כמו במשפט הנתון.

I. ב-1922 נקבע בכתב המנדט הבריטי כי העברית תהיה אחת השפות

הרשמיות בארץ-ישראל.

II. קברניטי העיר תל אביב התגאו בדיבור העברי של תושביה, כי הוא סימל

את ייחודה של העיר כעיר עברית.

כל התחביר - שאלון א - 22

1. לפניך שלושה משפטים III-I, ובהם מילים המודגשות בקו. קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים האלה:

- א. ציין את הסוגו התחבירי של כל משפט: פשוט, איחוי (מחובר), מורכב.
- ב. - אם המשפט הוא משפט איחוי (מחובר) - תחם בו את האיברים.
- אם המשפט הוא משפט מורכב - תחם בו את הפסוקית / הפסוקיות.
- ג. ציין את התפקיד התחבירי של הצירופים המסומנים בקו במשפט: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם (לוואי).

I. המדיניות הלשונית של מדינת ישראל אינה מוגדרת בחוק אחד, והיא מורכבת יחסית.

II. בעקבות גלי העלייה מסוף שנות השמונים השתנתה לחלוטין מדיניות הממשלה כלפי השימוש בשפות העולים.

III. פקידים המשרתים עולים חדשים מברית המועצות, מקבלים שיעורים ברוסית.

2. לפניך שני משפטים:

- I. המנהיגים סברו כי מיזוג העולים ב"כור היתוך" חברתי יוביל ליצירת חברה מלוכדת.
- II. מדיניות זו עוררה מחאות נמרצות מצד עולים חדשים שהתנגדו לרעיון זה.

א. ציין לצד כל אחד מן ההיגדים שלפניך אם הוא נכון או לא נכון.

- (1) שני המשפטים הם משפטים מורכבים.
- (2) באחד המשפטים יש פסוקית המתפקדת כמשלים שם.
- (3) התפקיד התחבירי של הצירוף "מיזוג העולים" במשפט I זהה לתפקיד התחבירי של המילה "מחאות" במשפט II.

17. א. לפניך צירופים שמניים. הוסף להם את ה"א הידיעה במקומות המתאימים.

- (1) יזמים וסוכני תרבות
- (2) פעולות הסברה
- (3) עיתונים עבריים ותאטרון עברי
- (4) הפצת תרבות עברית

ב. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם נמצאת המילה "רק" במקום אחר במשפט.

- I. "רק" גידוד מגני השפה" נאבק למען צריכת תרבות בעברית.
- II. "גידוד מגני השפה" נאבק רק למען צריכת תרבות בעברית.

הסבר את ההבדל במשמעות בין שני המשפטים, הנובע משינוי מקומה של המילה "רק" במשפט.

18. א. לפניך פנייתו של מאיר דיזנגוף, ראש עיריית תל אביב, אל תושבי עיר. "שמרו על רוחה העברית של העיר הזאת. הסירו מעליכם את אלילי הנכר, והיו עברים בדיבורכם, בשמותיכם, בשלטיכם ובכל חיי יום-יום". כתוב דברים אלה בדיבור עקיף, שלב בהם את המוען ואת הנמען.

ב. לפניך משפט שחלקיו נתחמו.

העתק למחברתך את המשפט עם סימני התחימה, וכתוב מעל כל חלק את תפקידו התחבירי: נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם.

- ב.** (1) העתק מן המשפט הראשון שני צירופים שמניים שכל אחד מהם מורכב מסמיכות ושם תואר.
- (2) בחר באחד מן הצירופים שהעתקת, ויָדַע אותו. הוסף לו את ה"א הידיעה.

3. א. לפניך משפט:

שפתם של הישראלים החירשים מכונה שס"י, והיא מופרת לצורכי תקשורת עם רשויות המדינה.

- (1) ציין את הסוג התחבירי של המשפט: מורכב או איחוי (מחובר) _____
- (2) העתק את כל המילים המשמשות בתפקיד נושא במשפט. _____
- (3) העתק את כל המילים המשמשות בתפקיד נשוא במשפט. _____
- (4) העתק מן המשפט שלושה משלימי שם. _____

ב. לפניך שני זוגות משפטים.

ציין מילת קישור המתאימה לחבר בין המשפטים בכל זוג, וכתוב איזה יחס לוגי היא מבטאת.

זוג 1: - נעשה מאמץ להקנות לעולים החדשים את השפה העברית.

- העמידו לרשות העולים שירותים שונים בשפות ארץ מוצאם.

מילת קישור: _____ היחס הלוגי: _____

זוג 2: - המדיניות של הממשלה כלפי העולים השתנתה.

- העולים יכולים להיבחן בלשונות מוצאם.

מילת קישור: _____ היחס הלוגי: _____

4. א. לפניך משפטים עם סימוני תחימה של החלקים התחביריים.

כתוב מעל כל סימון תחימה את התפקיד התחבירי של החלק: נושא, נשוא, משלם פועל, משלים שם (לואי).

I.

להודעות הרשמיות	מצורף	תרגום לערבית.
-----------------	-------	---------------

II.

הרכבה המיוחד	של אוכלוסיית ישראל	מתבטא	במגוון השפות.
--------------	--------------------	-------	---------------

ב. לפניך שלוש דרכים לניתוח אותו משפט, אך רק דרך אחת נכונה. הקף את המספר של הדרך הנכונה.

I.

נושא	משלים שם (לואי)	נשוא	משלים פועל
משלים שם (לואי) שם שלוש	משלים שם (לואי) שם שפות	בישראל	עם כינון שלטון המנדט הבריטי

II.

נושא	משלים שם (לואי)	נשוא	משלים פועל
משלים שם (לואי) שם שלוש	משלים שם (לואי) שם שפות	בישראל	עם כינון שלטון המנדט הבריטי

III.

נושא	משלים שם (לואי)	נשוא	משלים פועל
משלים שם (לואי) שם שלוש	משלים שם (לואי) שם שפות	בישראל	עם כינון שלטון המנדט הבריטי

כל התחביר - שאלון א - 23

11. לפניך קטע מוויקיפדיה על הרמב"ם. קרא אותו, וענה על המטלה שאחריו.

הרמב"ם, רבי משה בן מימון, המכונה "הנשר הגדול", חי בין השנים 1138-1204.

את יסודות השכלתו רכש הרמב"ם מאביו שהשפיע עליו רבות. במשך שנים רבות הוא הנהיג את הקהילה היהודית שבקהיר. את ידיעותיו הרפואיות שאב הרמב"ם מהספרות הקדומה. הוא נחשב לאחד מטובי הרופאים שפעלו בקהיר בתקופתו. הרמב"ם אימץ שיטת טיפול שכללה תכנית תזונה לפני מתן תרופות.

(האיור לקוח מהאתר <http://www.tipo.co.il/zone/index.asp?zone=93593561713386>)

העתק מהקטע את כל המשפטים הפשוטים, וציין בכל אחד מהם את הנושא ואת הנשוא.

12. לפניך שני משפטים מורכבים II-I. קרא אותם, וענה על הסעיפים א-ג.

- א. תחם את הפסוקית בכל משפט.
- ב. ציין מהו הקשר הלוגי בכל משפט.
- ג. כתוב בכל משפט מילת קישור אחרת במקום מילת הקישור הקיימת, בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סוגו התחבירי.

I. גם אם לא מתאמנים בחדר הכושר השרירים מתכווצים.

הקשר הלוגי במשפט: _____

מילת קישור אחרת: _____

II. הגישו לילדים ירקות ופירות כשהם צופים בטלוויזיה!

הקשר הלוגי במשפט: _____

מילת קישור אחרת: _____

13. א. לפניך שתיים מהנחיותיו של הרמב"ם. כתוב אותן כפנייה ישירה לנמען.

(1) לעולם לא יאכל אדם אלא כשהוא רעב.

(2) לא יאכל אדם, עד שילך קודם אכילה.

ב. לפניך קטע ממאמר I. קרא אותו, וענה על השאלה שאחריו.

הלחם מוזכר בתנ"ך מאות פעמים. חזרות אלה מעידות על מעמדו של הלחם כמזון בסיסי.

העתק מן הקטע ארבע מילים המשמשות משלים שם.

כל התהגיר - שאלון א - 24

11. לפניך קטע העוסק בסימון אזהרה על מוצרי מזון. קרא אותו, ופעל לפי ההוראה שאחריו.

מליאת הכנסת אישרה בקריאה טרומית שתי הצעות חוק פרטיות המחייבות ציון של כמות הסוכר על אריזות של מוצרי מזון. כיום נרשמת רק כמות הפחמימות הכללית. עובדה זו מקשה על הצרכנים בבדיקת הערך התזונתי של המזון. הצעות החוק דורשות שהנתונים החדשים יצוינו בעמודה נפרדת. האזהרה תצוין בצורה מודגשת בתחתית טבלת הערכים התזונתיים.

(מעובד על פי www.briuton.hbzu.co.il)

העתק מן הקטע את כל המשפטים הפשוטים, וציין בכל אחד מהם את הנושא ואת הנושא.

12. לפניך שני משפטים I-II. קרא אותם, ופעל לפי ההוראות א-ג שאחרי כל משפט.

I. בני נוער יושבים שעות ארוכות מול מסך המחשב, על כן רבים מהם סובלים מעודף משקל.

- א. הסוג התחבירי של המשפט: _____
- ב. הקשר הלוגי במשפט: _____
- ג. כתוב מילת קישור אחרת במקום מילת הקישור הקיימת, בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סוגו התחבירי: _____

II. אף על פי שבשלב ההתבגרות הגוף זקוק לחלבון לשם בניית רקמות, בני נוער רבים צורכים מזון דל בחלבון.

- א. הסוג התחבירי של המשפט: _____
- ב. הקשר הלוגי במשפט: _____
- ג. כתוב מילת קישור אחרת במקום מילת הקישור הקיימת, בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סוגו התחבירי: _____

14. א. לפניך שתי דרכים לניתוח משפט ולתחיתו, אך רק דרך אחת נכונה.

I. מסקר על הרגלי ארוחת הבוקר | עולה כי 68% מן הישראלים מתחילים את

היום בארוחת הבוקר.

II. מסקר על הרגלי ארוחת הבוקר עולה | כי 68% מן הישראלים מתחילים את

היום בארוחת הבוקר.

- (1) קבע את סוג המשפט: _____
- (2) הקף את המשפט שהתחילה בו נכונה. _____
- (3) עמוד על ההבדל מבחינה תחבירית בין שתי התחיתות המסומנות. _____

ב. לפניך משפט ובו מודגש הצירוף "ארוחת הבוקר" פעמיים.

כתוב מעל כל צירוף מודגש את תפקידו התחבירי.

מסקר על הרגלי ארוחת הבוקר עולה כי 68% מן הישראלים מתחילים את היום

בארוחת הבוקר.

13. א. (1) לפניך צירופים שמניים מן המאמרים.
כתוב כל אחד מן הצירופים בריבוי, והוסף לו את ה"א היידוע.

- התפתחות גופנית: _____
- תוסף מזון: _____
- סימן מקדים: _____
- (2) איזה מן הצירופים שבסעיף (1) הוא צירוף סמיכות? _____

ב. לפניך משפט. קרא אותו, ופעל לפי ההוראות שאחריו.
במחקר בין-לאומי נבדק הקשר בין צפייה של בני נוער בטלוויזיה ובין הרגלי תזונה שהתפתחו אצלם.

- העתק מן המשפט צירוף אחד של שם עצם ותוארו: _____
- העתק מן המשפט שני צירופי סמיכות: _____
- (1) _____
- (2) _____

ג. לפניך משפט. קרא אותו, ופעל לפי ההוראה שאחריו.
במחקר בין-לאומי נבדק הקשר בין צפייה של בני נוער בטלוויזיה לבין הרגלי תזונה שהתפתחו אצלם.

העתק מן המשפט שתי מילים (או צירופי מילים) המשמשות משלים שם, ושתי מילים (או צירופי מילים) המשמשות משלים פועל.

- משלימי שם: _____
- משלימי פועל: _____

14. א. לפניך שתי דרכים לתחימת משפט, אך רק אחת מהן נכונה. עיין במשפטים I-II, ופעל לפי ההוראות שאחריהם.

I. בערוצי טלוויזיה המיועדים לילדים בארצות-הברית משודרות פרסומות מזון רבות.

II. בערוצי טלוויזיה המיועדים לילדים בארצות-הברית משודרות פרסומות מזון רבות.

- (1) קבע את סוג המשפט: _____
- (2) הקף את מספר המשפט שהתחימה בו נכונה. _____
- (3) נמק את בחירתך. _____

ב. לפניך שני משפטים, ובהם מודגשת המילה "תזונה".
כתוב מעל המילה המודגשת בכל משפט את תפקידה התחבירי.

- (1) מחקרים רבים בארץ עוסקים בתזונה בגיל ההתבגרות.
- (2) לפי מחקרים אלה, התזונה בגיל ההתבגרות מתאפיינת באכילה בלתי מאוזנת.

כל התחביר - שאלון א - 25

11. לפניך ארבעה משפטים.

- I. עם חידוש ההתיישבות בארץ־ישראל הוקמו ביישובים שונים בתי ספר עבריים.
 - II. בית ספר "חביב" בראשון לציון נוסד בשנת תרמ"ו, וכל מקצועות הלימוד נלמדו בו בעברית.
 - III. התעודות שהונפקו בעברית הביאו בשורה לציבור.
 - IV. מהתעודה אנו למדים על הקמתו של בית ספר עברי בארץ־ישראל.
- א. ציין את הסוג התחבירי של כל אחד מן המשפטים: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

- משפט I _____
- משפט II _____
- משפט III _____
- משפט IV _____

- ב. הצירוף "בית ספר / בתי ספר" חוזר שלוש פעמים במשפטים שבראש השאלה. ציין את מספר המשפט שבו הצירוף יוצא דופן מבחינת תפקידו התחבירי, וכתוב את תפקידו התחבירי של הצירוף במשפט זה.

- ג. הצירוף "בארץ־ישראל" חוזר פעמיים במשפטים שבראש השאלה. האם התפקיד התחבירי של צירוף זה זהה בשני המשפטים? _____ נמק את תשובתך במונחים תחביריים.

12. א. לפניך משפט.

גם לאחר הקמת המדינה שידרו התעודות מסר תרבותי.

(1) ציין את הנשא ואת הנשוא במשפט.

הנשא: _____

הנשוא: _____

(2) את המשפט הנתון אפשר לנסח גם בדרך זו:

גם לאחר שהוקמה המדינה שידרו התעודות מסר תרבותי.

ציין הבדל תחבירי בין הניסוח הראשון לניסוח השני של המשפט.

ב.

לפניך קטע ובו המילה תעודות מודגשת ארבע פעמים. ליד כל מילה מודגשת כתוב מספר.

ציין את התפקיד התחבירי של המילה תעודות בכל אחת מן הפעמים.

בתי ספר בארץ מעניקים לתלמידיהם תעודות⁽¹⁾ מסוגים שונים. התעודות⁽²⁾ משקפות את

הישגי התלמיד בתקופת זמן מסוימת. ילדים רבים מתייחסים לתעודות⁽³⁾ ביראה רבה, לכן

יום חלוקת התעודות⁽⁴⁾ גורם להם התרגשות.

תעודות (1): _____

תעודות (2): _____

תעודות (3): _____

תעודות (4): _____

13. א. (1) לפניך משפט.

רוב הילדים זוכרים את תקופת ט"ו בשבט בשל קבלת התעודה.

סמן ✓ ליד המשפטים המבטאים אותו יחס לוגי כמו במשפט הנתון.

☐ מאחר שהילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט, הם זוכרים תקופה זו.

☐ אם מקבלים תעודה בט"ו בשבט, זוכרים תקופה זו.

☐ לאחר קבלת התעודה רוב הילדים זוכרים את תקופת ט"ו בשבט.

☐ הילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט, לכן הם זוכרים תקופה זו.

☐ הילדים מקבלים תעודה בט"ו בשבט כדי לזכור תקופה זו.

(2) ציין את הקשר הלוגי המשותף למשפטים שסימנת ולמשפט הנתון. _____

כל התחביר – שאלון א – 26

13. א. העתק מן הקטע שלפניך רק את המשפטים הפשוטים, וסמן בהם את הנשא ואת הנשוא.
בפרך הוקם בידי דונה גרציה מטה מרכזי לטיפול בבעיות העם היהודי בכל אירופה.
במיוונה נכתבו ספרי קודש, ושמה נישא בהערצה בכל הקהילות היהודיות באירופה.
פעילות זכתה לגילויי הוקרה רבים.

ב. לפניך משפט ובו מילים מודגשות בקו.
לאחר 1500 שנות גלות קיבלה האישה היהודייה בישיון להקמת אוטונומיה לעם היהודי.
אילו מבין המילים המודגשות בקו במשפט הנתון הן משלימי פועל? העתק אותן.

ג. לפניך משפט. הקף במעגל את משלימי השם במשפט.
סובלנותם של המנהיגים העותמאנים אפשרה לבני העם הנרדף קיום חיים נורמליים.

ב. לפניך משפט המבוסס על מאמר א.
אם מקצועות הלימוד יילמדו בעברית, תגבר שליטתם של התלמידים בשפה זו.
ציין את הסוג התחבירי של המשפט:
ציין את הקשר הלוגי במשפט זה:

14. א. לפניך קטע.
אתמול דפדפתי באלבומים ישנים של הוריי. באחד האלבומים מצאתי תעודה שאבא שלי
החביא בתוך מעטפה. גיליתי על אבא דברים חדשים.

(1) העתק כל משפט בשורה נפרדת, וציין את סוגו התחבירי: פשוט, מורכב, איחוי (מחובר).

(2) העתק מן הקטע דוגמה לצירוף של
שם עצם + שם תואר
שם עצם + כינוי קניין (כינוי שייכות)

ב. לפניך שישה צירופים שמניים.
הבנת הוראות, היישוב היהודי, תחומי משנה, רמת הישגים, כתב יד,
חשיבות היסטורית
מיון את הצירופים בטבלה שלפניך.

צירוף סמיכות	צירוף שם עצם + שם תואר

14. לפניך שלושה משפטים מורכבים III-I. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. דונה גרציה נולדה בליסבון שבפורטוגל בשנת 1510 למשפחת אנוסים ששמרה בסתר על יהדותה.

II. היא פעלה להצלת היהודים שנמלטו מארצם.

III. כשהורגשו פעולות האינקוויזיציה באנטוורפן, עזבה האישה העשירה את בלגיה.

א. בכל משפט תחם את הפסוקית, וציין מעליה אם היא משלימה את הפועל או משלימה את השם.

ב. בכל אחד מן המשפטים III-I ציין את הנושא ואת הנשוא של החלק העיקרי במשפט.

I. נושא: _____ נשוא: _____

II. נושא: _____ נשוא: _____

III. נושא: _____ נשוא: _____

15. א. לפניך שני משפטים.

I. בשל רדיפות האינקוויזיציה עזבה דונה גרציה את פורטוגל בשנת 1536.

II. מותה הפתאומי של דונה גרציה בשנת 1569 גרם להפסקת הבנייה בטבריה.

בכל אחד מן המשפטים יש קֶשֶׁר לוגי של סיבה ותוצאה.

(1) ציין בכל משפט את המילה המציינת קֶשֶׁר זה.

המילה במשפט I: _____

המילה במשפט II: _____

(2) העתק מכל משפט את החלק שהוא התוצאה.

התוצאה במשפט I: _____

התוצאה במשפט II: _____

ב. מחמת אותה הלשנה נאלצה דונה גרציה לעקור מוונציה לפרָרה.

הקף את המילים שיכולות להחליף את המילה מחמת ולשמור על משמעות המשפט בהקשרו במאמר.

— בגלל — בזכות — למען — עקב — למרות

16. א. קרא את הקטע שלפניך, וענה על הסעיפים שאחריו.

בסיום פסטיבל דונה גרציה שנערך השנה סיפרה מארגנת הפסטיבל כי האירוע נחל הצלחה רבה, והוסיפה: "אנחנו בעמותת דונה גרציה נמשיך להנציח את מורשתה ופועלה של הגבירה בפעולות שונות ובפסטיבל שנת. ברצוני להודות לעיריית טבריה ולכל המשתתפים בעשייה להצלחת הפסטיבל".

(1) מותח קו מתחת לדברי מארגנת הפסטיבל הנמסרים בדיבור ישיר, וציין שני סימנים לזיהוי הדיבור הישיר.

(2) כתוב את כל הקטע שבמסגרת בדיבור עקיף.

ב. קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

הבית של דונה גרציה

מוזאון דונה גרציה בטבריה הוא מפעל תרבותי ייחודי שהוקם ב־2001. אחד מהרעיונות המרכזיים המודגשים בו הוא מנהיגות נשים.

האם כותרת הקטע היא צירוף או משפט? הסבר את קביעתך במונחים תחביריים.

ג. העתק מן הקטע צירוף סמיכות.

כל התחביר – שאלון א – 27

14. א. לפניך קטע. קרא אותו, וענה על השאלה שאחרי.

מפת מידבא נוצרה במאה השישית לספירה, והיא מתארת את ארץ-ישראל. במפה זו הוקדשה תשומת לב מיוחדת ליישובים הנזכרים בתנ"ך. תיאור ירושלים במפה זו מאפשר את שחזור העיר בתקופה הביזנטית. את המפות הקדומות מחליפות היום מפות מודרניות מדויקות.

העתק מן הקטע כל משפט בנפרד, וציין את סוגו התחבירי (פשוט, איחוי [מחובר], מורכב).

ב. לפניך הקטע שבסעיף א, ובו מילים ממוספרות ומודגשות בקו.

מפת⁽¹⁾ מידבא נוצרה במאה השישית לספירה, והיא מתארת את ארץ-ישראל. במפה⁽²⁾ זו הוקדשה תשומת לב מיוחדת ליישובים הנזכרים בתנ"ך. תיאור ירושלים במפה⁽³⁾ זו מאפשר את שחזור העיר בתקופה הביזנטית. את המפות⁽⁴⁾ הקדומות מחליפות היום מפות מודרניות מדויקות.

ציין את התפקיד התחבירי של כל מילה המסומנת בקו (נושא, נשוא, משלים פועל, משלים שם [לואי]).

(1) מפת _____ (2) במפה _____

(3) במפה _____ (4) המפות _____

15. לפניך שלושה משפטים מורכבים.

I. המפות הערביות כונו לדרום מכיוון שהמוסלמי פונה בעת תפילתו למכה.

II. יוצרי המפות, שפעמים רבות לא ראו בעיניהם את הארץ, הסתמכו על מפות קודמות.

III. הספנים במאה ה-15 שיצאו למסעי תגליות, נזקקו למפות מדויקות.

א. בכל משפט תחם את הפסוקית, וציין מעליה אם היא משלימה את הפועל או משלימה את השם.

ב. בכל משפט סומנו בקו כמה מילים.

העתק בק את המילים שמשמשות משלימי שם במשפט.

ג. העתק ממשפט III

(1) צירוף סמיכות _____

(2) צירוף של שם עצם ותוארו _____

16. לפניך משפט.

מפות שציירו יהודים ביטאו כיסופים לציין.

א. ציין את הסוג התחבירי של המשפט. _____

ב. העתק מן המשפט את הנשואים, וציין ליד כל נשוא את הנושא שלו.

יהודים ציירו מפות, ומפות אלה ביטאו כיסופים לציון.

(1) הקף את התשובה הנכונה.

ההבדל בין משפט זה ובין המשפט הנתון (בראש השאלה) הוא:

א. בנושאים של המשפטים.

ב. בנושאים של המשפטים.

ג. בסוג המשפט.

(2) נמק את תשובתך.

17. לפניך משפט.

עם הקמת מדינת ישראל ניתן שם חדש למחלקת המדידות המנדטורית.

א. הקף את התשובה הנכונה.

משפט זה מבטא קשר של —

— תכלית

— זמן

— ויתור

— תנאי

ב. איזו מילה במשפט מבטאת קשר זה? _____

ג. המור את המילה שצינת בסעיף ב במילה אחרת, בלי לשנות את משמעות המשפט ואת סוגו

התחבירי. _____

ד.

הקף את המשפטים שיש בהם אותו קשר כמו במשפט הנתון בראש השאלה.

(1) המפות משמשות כלי עזר חשוב ללימוד ארץ-ישראל, ואף על פי כן החוקרים ספקנים

בנוגע למידע שבהם.

(2) בשעה שהניחו את היסודות לבניית כנסייה חדשה במידבא, התגלתה רצפת פסיפס

גדולה.

(3) בשל הגידול שחל במספר עולי הרגל לארץ-ישראל נוצרו מפות נוספות.

(4) כשהספנים חזרו ממסעי התגליות שלהם, הם סיפקו ליוצרי המפות מידע מדויק על

נופים וחופים שראו בדרכם.

(5) נפוליאון צירף למסעו את ז'קוטן כדי שיסרטט מפות מודרניות.

המשך יבוא.

לאה ישלח / קל וחומר בלשון

www.bagrut11.com